

מסורת הש"ס

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קנ.

תורה אור

נגלל מנשה דלא עשה תשובה. והמשיך כולו אחריו: **כאשר עשה אחאב** דמשמע כשיעור השנים שחטף אחאב צמלכו חטף מנשה והיינו כ"ב שנה שחטף צהם כנגד כ"ב שנים שמלך אחאב: **פשו לבו** ל"ג. **עשה תשובה:** וישמע אליו ויחזר לו. ומצחוק כתיב ויעתר לו.

כך שמעתי: **מדת הדין.** היתה מעצבת שלא להקציל פני מנשה בתשובה ועשה הקצ"ה מחמת דרקיע ופסע ידו וקצלו צלא ידיעת מדת הדין: **מאי דכתיב בראשית ממלכות יהויקים ובראשית ממלכת דאקיה.** מ"ט כתיב דכתיב בראשית יתיר מאחריני: וכן **עד האידנא לא הוו מלכי.** ואי משום תחלת ממלכתו קאמר ה"ל למכתב בשנה ראשונה למלכותו אלא להכי שני קרא דדיצוריה וכתביב בראשית ללמדך מעשה בראשית היה דימי יהויקים שצקס הקצ"ה להחזיר את עולמו לתמו וצכו כמו שהיה מבראשית:

כיון שנפסל דזורו. של יהויקים שהיו לדיקים שעדיין לא גלו החרש והמסגר: **דורו של דאקיה.** היו רשעים שכל האדיקים הגלו כזר עם יהויכין: **איך חסם נשפט.** זה הקצ"ה שנקרא ה' איש מלחמה (שמות טו) איש אויל אלו מלכים שצסמון אחו ואמליה ורגו ושחק ואין נחת זין שהוא כועס עמהם זין שהוא שוחק עמהם אינן יראין מלפניו ואינם חתים לחזור למוטב: **כני ליה למר כו.** לאו דוקא נקט מר אלא משום דהכי מיילי דלינשי כשהוא חסם כשהוא רואה להשפט ולהמוכות עמהן זין שהוא שוחק עליהם זין שהוא כועס עמהן אינם יראים מלפניו ואינם חתים לחזור למוטב: **מקום שהיו מחסכין זו.** ודורשין הלכות נהפך למוטב לזיס של שרי מלך צצל: **בשער סתור.** לשון חותך והיינו צהר הצית וצעורה שסם היו יוצאים סנהדרין וכדאמר צעלמא (לעיל דף פו: ג') צתי דינין היו שם אחד בלשכת הגזית ואחד על פתח העזרה ואחד על פתח הר הצית:

קולתיה סלא. כלומר צמקוס שהיו שער ויעמידם [לו] לאלהים ולפניהם היינו דאמרי אינשי בכ"י ליה למר דלא ידע חייכי למר דלא ידע ווי ליה ^א למר דלא ידע בין טוב לבייש ויבאו כל [שרי] מלך בבל [ויבאו] [וישבן] בשער התוך א"ר יוחנן משום רשב"י מקום שמחתין בו הלכות אמר רב פפא היינו ^ב דאמרי אינשי באתרא דמריה תלא ליה זינייה תמן קולבא רעיא קולתיה תלא (סימן על שדה בתים לא תאונה) אמר רב חסדא אמר רבי ירמיה בר אבא מאי דכתיב ^ג על שדה איש עצל עברתי ועל כרם אדם חסר לב והנה עלה כולו קמשונים כסו פניו חרולים וגדר אבניו נהרסה על שדה איש עצל עברתי זה אחו ועל כרם אדם חסר לב זה מנשה והנה עלה כולו קמשונים זה אמון כסו פניו חרולים זה יהויקים וגדר אבניו נהרסה זה צדקיהו שנחרב בית המקדש בימיו ^ד ואמר רב חסדא אמר רבי ירמיה בר אבא ארבע כיתות אין מקבלות פני שכינה כת לצעים כת שקרנים כת חניפים כת מספרי לשון הרע כת לצעים דכתיב ^ה משך ידו את לוצצים כת שקרנים דכתיב ^ו דובר שקרים לא יכון לנגד עיני כת חניפים דכתיב ^ז כי לא לפניו חנף יבוא כת מספרי לשון הרע דכתיב ^ח כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע ^ט צדיק אתה ולא יהיה במוגרך רע ^י ואמר רב חסדא אמר רבי ירמיה בר אבא מאי דכתיב ^{יא} לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך אלך רעה שלא ישלום ^{יב} בהן יצר הרע ונגע לא יקרב באהלך ^{יג} שלא תמצא אשתך ספק נדה בשעה שתבא מן הדרך דבר אחר לא תאונה אליך רעה שלא יבעתוך חלומות רעים והרהורים רעים ונגע לא יקרב באהלך שלא יהא לך בן או תלמיד שמקדיח תבשילו ברבים ^{יד} עד כאן ברכו אביו מכאן ואילך ברכתו אמו ^{טו} כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכך על כפים ישאונך וגו' על שחל ופתן תדרוך וגו' עד כאן ברכתו אמו ואילך ברכתו שמים

חותכין הלכות זו דנין שרי צצל דינים שלהם: **באתרא דמריה סלא זינייה.** מקום שהאדון מולה כליו: **קולבא רעיא** ^א. נצל רועה: **קולתיה סלא.** כדו תלה לשם כמו (בראשית כד) כדה דמתרגמינן קולתא. **ל"א קודמיה מקדמו** כמו (סוטה דף טז.) מקדמה של חרס: **והנה עלה כולו קמשונים זה אמון.** שהעלה שממית ע"ג המוצנח לקמן [ע"פ]: **כסו פניו חרולים זה יהויקים.** שצקה פניו מאורו של הקצ"ה כדאמר לקמן [שם] כלום אנו זריכים אלא לאורו יטול אורו: **על שדה איש עצל עברתי זה אחו.** ולהכי קרי ליה עלה שחטם את המורה וצטל את העבודה לקמן [שם]: **ועל כרם אדם חסר לב זה מנשה.** שקד אורכות והרס את המוצנח [שם].

ל"א חרולים אורטיג"ש: זה דאקיה. שהיה לדיק ונהרס בית המקדש דימיו: **משך ידו את לוצצים.** משך הקצ"ה את ידיו מן הלוצצים שלא להתקרב אללם: **לא יגורך רע.** היינו מספרי לשון הרע דכתיב צתריה מאדז דוכי כוז איש דמיס וגו' ועוד דכתיב צתריה קרצס הוות קצר פתוח גרונס וגו': **סלא תמלא אשחק ספק נדה וכו'.** והיינו צלחלך צלשחק כדאמר"ש אין אלהו אלא אשה"ו צבעה שאדם צא מן הדרך קשה לו כשימצא את אשמו ספק נדה יתיר מנדה ודאית שעל ספק הוא מייר ויכיר תקפו ואומר טעורה היא ועל מנס אני מונוע: **עד כאן צרכו אביו.** דוד אביו לשלמה צנו. מסתמא לפי ענין הצרכות יש לידע סדור צרכותם שכן דרך האז צדדים אלהו כספק נדה וצילת"ר וצתהורים רעים וצבנים ותלמידים שלא יקדיחו תצטילם צדדים אצל אשה אינה נותנת דעת צדק אלא מהמרכת הלז שיש לה מתפללת על צנה שינצל מאנן נגף ומצוין וסדין לפיכך קא דריש לפי הענין שאלו צרכות צרכו אמו כי מלאכיו יצוה לך מ"ר. ועוד משום דכתיב כי מלאכיו משמע ליה דסליק ענין אחד דצרכה ומכי מלאכיו עד כי צי חשק סליק חד ענין הלכך מוקים דמי לדמי דע"כ צרכו אביו וכו'. מ"ר:

כני ^א **למר דלא ידע חייכי למר דלא ידע ווי ליה** ^ב **למר דלא ידע בין טוב לבייש** ^ג **ויבאו כל [שרי] מלך בבל [ויבאו] [וישבן] בשער התוך א"ר יוחנן משום רשב"י מקום שמחתין בו הלכות אמר רב פפא היינו** ^ד **דאמרי אינשי באתרא דמריה תלא ליה זינייה תמן קולבא רעיא קולתיה תלא (סימן על שדה בתים לא תאונה) אמר רב חסדא אמר רבי ירמיה בר אבא מאי דכתיב** ^ה **על שדה איש עצל עברתי ועל כרם אדם חסר לב והנה עלה כולו קמשונים כסו פניו חרולים וגדר אבניו נהרסה על שדה איש עצל עברתי זה אחו ועל כרם אדם חסר לב זה מנשה והנה עלה כולו קמשונים זה אמון כסו פניו חרולים זה יהויקים וגדר אבניו נהרסה זה צדקיהו שנחרב בית המקדש בימיו** ^ו **ואמר רב חסדא אמר רבי ירמיה בר אבא ארבע כיתות אין מקבלות פני שכינה כת לצעים כת שקרנים כת חניפים כת מספרי לשון הרע כת לצעים דכתיב** ^ז **משך ידו את לוצצים כת שקרנים דכתיב** ^ח **דובר שקרים לא יכון לנגד עיני כת חניפים דכתיב** ^ט **כי לא לפניו חנף יבוא כת מספרי לשון הרע דכתיב** ^י **כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע** ^{יא} **צדיק אתה ולא יהיה במוגרך רע** ^{יב} **ואמר רב חסדא אמר רבי ירמיה בר אבא מאי דכתיב** ^{יג} **לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך אלך רעה שלא ישלום** ^{יד} **בהן יצר הרע ונגע לא יקרב באהלך** ^{טו} **שלא תמצא אשתך ספק נדה בשעה שתבא מן הדרך דבר אחר לא תאונה אליך רעה שלא יבעתוך חלומות רעים והרהורים רעים ונגע לא יקרב באהלך שלא יהא לך בן או תלמיד שמקדיח תבשילו ברבים** ^{טז} **עד כאן ברכו אביו מכאן ואילך ברכתו אמו** ^{טז} **כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכך על כפים ישאונך וגו' על שחל ופתן תדרוך וגו' עד כאן ברכתו אמו ואילך ברכתו שמים** ^{טז} **כי**

1. בן שמים עשרה שנה מנשה במלכו וחמשים וחמש שנה מלך בירושלם ושם אמו חפצי בתה: מלכים כ כא א 2. ויתפלל אליו ויעתר לו וישמע תחנונו וישיבהו ירושלם למלכותו וידע מנשה כי זה הוא האללה: דברי הימים ב לג יג 3. בראשית ממלכות יהויקים בן יאשיהו מלך יהודה ויהויה הדבר הזה מאת יי לאמר: ירמיהו כו א 4. ויהי בשנה ההיא בראשית ממלכת צדקיה מלך יהודה בשנה הרביעית בחודש החמישי אומר אלי חנניה בן עוזיאל ויבא ארבע מנבעין בבית יי לעיני חכמים וכל העם לאמר: ירמיהו כח א 5. והעש הרע בעיני יי ככל אשר יצוה יי ויהי: מלכים ב כד יט 6. איש חכם נשפט את איש אויל ורגו ויחשק ואין נחת: משלי טט ט 7. ויובח לאלהי דרמשק חכמים בו ויאמר כי אלהי מלכי ארם הם מעוררים אותם להם אונם ועורריהם והם היו להבשילו ולכלל ישראלי: דברי הימים ב כח כג 8. ויהי אחרי בוא אמציהו מהבית את אדומים ויבא את אלהי בני שעיר ויעמידם לו ולפניהם וישתחוו להם יקשר: דברי הימים ב כה יד 9. ויבאו כל שרי מלך בבל וישבו בשער התוך ויגדל שר אצור סמגור נבו שר סבים רב פרים ורגל שר אצור רב מג וכל שארית שרי מלך בבל: ירמיהו לו ג 10. על שדה איש עצל עברתי ועל כרם אדם חסר לב: משלי כד ט 11. יום מלכנו יתחלו שורים חמת מין מן שר ידו את לצצים: הושע ז ה 12. לא ישב בקרב ביתי עשה רמיה דבר שקרים לא יבון לנגד עיני: תהלים קא ז 13. גם הוא לי לישועה כי לא לפניו חנף יבוא: איוב יג טז 14. כי לא אל חפץ רשע אפתה לא יגורך רע: תהלים ה ה 15. לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך: תהלים צא י 16. כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך: תהלים צא יא

הגהות הב"ה
(א) רש"י ד"ה קולבא רעיא. כ"ב וצ"ח פסק הסועלים גרסין כלבא רעיא כ"ב:

לעזי רש"י
אורטיג"ש [אורטיג"ש]. סרפדים.

מוסף רש"י
מאי דכתיב בראשית ממלכות בור. מאי שנה דכתיב ביהויקים וצדקיהו בראשית. לפי שניקס הקצ"ה להפוך מעשה בראשית צימס (ערכין י"ד). באתרא דמריה תלא ליה זינייה. יתד שהיה הגבור רגיל לתלות זו כלי זיני, הנבל הכוונה תרמולו תלה. בול"א צלע"ז (ב"מ י"ד). משך ידו. הקצ"ה מותית את לוצצים (שמות חב). לא יגורך רע. לא יגור עמך רע, וגבי מספרי לשון הרע כתיב, דכתיב צתריה קרצס הוות קצר פתוח גרונס וגו' (שם) ספק נדה. וכל שכן דאלי (ב"מ קד).